

Den 27. maj 2025

Screeningsafgørelse

FN-NJS 32-2023. Fredningssag for Sorthøj – screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven.

Fredningsnævnet træffer afgørelse om, at der ikke er pligt til at udarbejde en miljøvurdering i forbindelse med fredningsforslaget om fredning af arealet benævnt Sorthøj i Aalborg Kommune.

Fredningsforslaget:

Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlig del, har den 29. august 2023 har fra Aalborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening som sagsrejsere modtaget forslag om fredning af arealet benævnt Sorthøj i Aalborg Kommune.

Formålet med fredningen er:

1. At sikre Sorthøj som et offentligt tilgængeligt bynært naturområde,
2. At sikre biodiversiteten i området,
3. At sikre områdets landskabelige-, kulturhistoriske-, rekreative- og undervisningsmæssige værdier.
4. At medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser for særligt beskyttede arter, jf. naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 2 og 4.

Sagens oplysninger

Sagsrejserne har oplyst, at Sorthøj indgår i en af de vigtigste grønne kiler i Aalborg, som trækker landskabet og naturen helt ind i byen fra den sydvestlige periferi til centrum. Sorthøj ligger i dag som et større lysåbent overdrevsareal imellem flere klynger af bebyggelse udenfor selve fredningsområdet. Lokaliteten er kendetegnet ved et betydeligt indhold af vilde blomstrende urter, sommerfugle og andre smådyr.

Gennem en fredning ønsker Aalborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening at sikre Sorthøj for eftertiden som et offentligt tilgængeligt natur- og rekreativt område.

Screening

Sagsrejserne den 29. august 2023 fremsendt et screeningsnotat til fredningsnævnet, idet fredningsforslaget er omfattet af reglerne i miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, nr. 1, hvorefter fredningsnævnet skal gennemføre en vurdering af, om fredningsforslaget kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Screening omfatter de forventede miljøkonsekvenser som følge af fredningsforslaget. Screeningen er foretaget med udgangspunkt i kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, og vurderingen fremgår af et særligt skema.

Det er fredningsnævnet, der, jf. § 10 i miljøvurderingsloven, træffer endelig afgørelse om, hvorvidt der er krav om miljøvurdering eller ej på baggrund af oplysningerne i screeningsskemaet.

Sagsrejserne har i notatet vurderet, at fredningsforslaget ikke vil påvirke miljøet negativt, men vil sikre områdets landskabelige-, kulturhistoriske og rekreative værdier, og har bl.a. henvist til, at fredningen anses som gavnlig for områdets sjældne arter og naturtyper, da den i betydelig grad bidrager til at opretholde de nødvendige levestedsbetingelser for disse sjældne arter. Fredningsområdet indeholder 15,1 hektar med status som beskyttet overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3. I forslaget er der planer for, hvorledes dette plejes, så tilstanden opretholdes. Fredningsområdet er ikke omfattet af Natura2000 udpegning eller nabo til Natura2000-område. I øvrigt henvises til det i skemaet anførte.

Samlet er det vurderet, at fredningsforslaget udelukkende vil resultere i gunstige miljømæssige konsekvenser.

Fredningsforslaget vurderes dermed ikke at være omfattet af kravet om miljøvurdering.

Høring af berørte myndigheder

Fredningsnævnet har medfør af miljøvurderingslovens § 32, stk. 1. nr. 1 foretaget høring af berørte myndigheder.

Fredningsnævnet har vurderet, at de berørte myndigheder i relation til fredningsforslaget er Miljøstyrelsen, nu Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Odense, samt Slots- og Kulturstyrelsen.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har ikke haft indvendinger imod screeningsnotatet.

Slots- og Kulturstyrelsen har ikke afgivet svar inden for den fastsatte frist.

Desuden er forslaget udsendt til en række øvrige berørte og interesserede, uden at dette har medført bemærkninger.

Screeningsnotat

Der er i screeningsnotatet fra forslagsstillerne anført følgende oplysninger til brug for fredningsnævnets afgørelse:

”...

Screening af fredningsforslag for Sorthøj

Titel	Fredningsforslag for Sorthøj
Beskrivelse af fredningsforslaget	Fredningsforslaget omfatter de ukultiverede arealer udenfor eksisterende veje og byggefeltet på Sorthøj i Aalborg by - i alt 43,5 hektar. Fredningens har til formål: • At sikre Sorthøj som et offentligt tilgængeligt bynært naturområde, • at sikre biodiversiteten i området, • at sikre områdets landskabelige-, kulturhistoriske-, rekreative- og undervisningsmæssige værdier. • at medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser for særligt beskyttede arter (jf. naturbeskyttelseslovens §36, stk. 2 og 4). Samtidig muliggør fredningsforslaget potentielle begrænsede udvidelser af de tilstødende veje og stier, ligesom specifikke områder inden for fredningsområdet kan bruges til etablering af regnbede, tekniske anlæg og lignende, der skal servicere de tilstødende bebyggelser på Sorthøj. Fredningsnævnet får beføjelser til at give dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Herudover inkluderer fredningsforslaget tre bonusbestemmelser, der giver plejemyndigheden direkte beføjelse til at iværksætte målrettede biodiversitetstiltag eller pleje de beskyttede naturtyper i overensstemmelse med fredningens formål. Dette kan gøres uden behov for forudgående myndighedsbehandling eller dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.
Kort over området	Oversigtskort, fredningskort, kort over administrative bindinger, samt detailkort for Sorthøj er vedlagt sammen med selve fredningsforslaget.
Ansvarlig myndighed	Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlig del c/o Retten i Aalborg Badehusvej 17 9000 Aalborg E-mail: nordjyllandsyd@fredningsnaevn.dk
Sendes i høring hos	Miljøstyrelsen fredning@mst.dk
Omfatter fredningsforslaget forhold, der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, betyder, at der skal udarbejdes miljørapport og –vurdering?:	

Er fredningsforslaget omfattet af lovens bilag 1 og 2?	Nej	
Medfører fredningsforslaget krav om vurdering af virkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde?	Nej	Fredningsområdet er ikke omfattet af Natura2000 udpegning eller nabo til Natura2000-område.

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Negativ påvirkning	Positiv påvirkning	Ingen påvirkning	Vurderes nærmere	Bemærkninger
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for andre projekter og aktiviteter		x			Fredningen er ikke i konflikt med aktuelle planer og aktiviteter: De bestemmelser, der er inkluderet i fredningsforslaget, sigter mod at bevare områdets åbne naturtyper og forhindre brugen af pesticider. Disse tiltag er i overensstemmelse med den nuværende drift af området og påvirker derfor ikke de igangværende projekter og aktiviteter i fredningsområdet. Fredningsforslaget regulerer, begrænser eller forhindrer mulighederne for nye bygninger, tekniske anlæg og veje. Dog tillader det, at ledningsejere har fri adgang til at rette uopsættelige fejl eller utætheder på eksisterende ledninger inden for fredningsområdet. Derfor påvirker fredningsforslaget ikke den eksisterende infrastruktur og bygningsanlæg i området. Det kan dog begrænse nye anlægsaktiviteter uden klart rekreativt eller naturfremmende formål. Desuden inkluderer fredningsforslaget flere bonusbestemmelser, der letter administrationen af plejeaktiviteter for de beskyttede åbne naturtyper og muliggør målrettede biodiversitetstiltag. Dette kan medføre mindre justeringer i de nuværende driftspraksisser eller implementeringen af nye små tiltag i området.

					Samlet set vurderes det, at fredningsforslaget ikke vil påvirke de nuværende lovlige aktiviteter eller projekter i fredningsområdet. Dog vil det begrænse visse former for fremtidige anlægs- og aktivitetsmuligheder. Dette sikrer primært, at området kan bevares som et naturområde med dets nuværende rekreative og landskabelige kvaliteter. Fredningsforslaget åbner mulighed for, at der i mindre delområder og med nærmere godkendelse kan etableres de nedsivningsgrøfter, regnbede og mindre anlæg, som er fastsat i lokalplan 3-3-117. Det er således ikke fredningsforslaget, der åbner nye muligheder for etablering af sådanne anlæg.
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning og lovgivning			x		Fredningsforslaget er i fuld overensstemmelse med de lokalplanlagte områder på Sorthøj, nemlig lokalplan 05-035 fra 1999 og lokalplan 3-3-117 fra 2021. Desuden er fredningen ikke i modstrid med gældende lovgivning. Vurderingen er, at de tre bonusbestemmelser i fredningsforslaget, som giver mulighed for gennemførelse af naturpleje og biodiversitetstiltag uden behov for forudgående dispensation fra naturbeskyttelsesloven, ligger inden for rammerne af naturbeskyttelseslovens formål og bestemmelser.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning			x		Fredningen vurderes ikke at have miljømæssige indvirkninger på de nævnte forhold.
By- og kulturmiljø					
Bymiljø/bygninger			x		De allerede eksisterende bygninger, huse og haver på Sorthøj ligger uden for det specifikke fredningsområde. Det er vurderingen, at fredningen ikke vil have nogen miljømæssige konsekvenser, hverken direkte eller indirekte, for det eksisterende bymiljø. Dette skyldes, at fredningen ikke medfører markante ændringer i de nuværende ubebyggede omgivelser omkring de eksisterende boligklynger og beboelsesområder, der ligger uden for selve fredningsområdet.
Fortidsminder		x			Inden for det område, der ønskes fredet, fin-

					des der to rundhøje fra oldtiden, som har status som fredede fortidsminder i henhold til museumslovens § 29e, stk. 2. Indenfor fredningsområdet inkluderer dette også en beskyttelseszone på 100 meter omkring fortidsminderne i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 18. De foreslåede fredningsbestemmelser har til formål at forhindre eller begrænse mulighederne for terrænregulering, ændring af områderne eller etablering af byggeri og tekniske anlæg inden for fredningsområdet. Samtidig sikres offentlighedens adgang til området. Som en samlet konsekvens bidrager de fastsatte fredningsbestemmelser til både at beskytte de fredede fortidsminder og bevare muligheden for ind- og udsyn til og fra disse minder. Samtidig sikres offentlighedens adgang til at opleve og beundre fortidsminderne.
Befolkningens sundhed/sikkerhed					
Handicappede og mobilitetshæmmede personer			x		Fredningen påvirker ikke de eksisterende adgangsforhold for handicappede og personer med nedsat mobilitet. Overordnet set sikrer de fastsatte fredningsbestemmelser, at området forbliver tilgængeligt for offentligheden.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning			x		Fredningen sikrer, at brugen af pesticider forhindres, og samtidig øger den ikke mulighederne for aktiviteter, der indebærer en betydelig risiko for brandfare, eksplosion eller udsættelse for giftstoffer.
Forurening					
Jordforurening, håndtering og flytning			x		Der er ingen registrerede tilfælde af jordforurening, og derfor er der en minimal sandsynlighed for, at der findes jordforurening inden for fredningsområdet. Derudover indeholder fredningen ikke bestemmelser, der tilsidesætter jordforureningsloven. Ifølge denne lov skal eventuelle fund af forurening under anlægs- eller jordarbejde medføre, at arbejdet stoppes, og de relevante myndigheder (såsom kommunens miljøafdeling) kontaktes. Af denne grund er det ubetydeligt, at fredningen eventuelt giver ledningsejere adgang til

					at rette op på akutte fejl eller lækager på eksisterende ledninger under jordoverfladen.
Vand					
Grundvandsforhold		x			Fredningen fastholder området som et ukultiveret naturareal uden mulighed for at omlægge jorden med udvaskning til følge, samt forbyder brug af pesticider. Herigennem bidrager fredningen til at beskytte grundvandet i området.
Jord					
Jordbund og jordarealer			x		Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Luft					
Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten			x		Der forventes enten ingen eller eventuelt mindre positive konsekvenser som følge af fredningen. Dette skyldes, at fredningen effektivt forhindrer områdets anvendelse til byfortætning, hvilket i sidste ende kunne have ført til øget luftforurening som resultat af udledning af sodpartikler.
Klima					
Klimatiske faktorer som drivhusgasser, klimatilpasning mv.			x		Der forventes ingen eller eventuelt mindre positive konsekvenser som følge af fredningen. Dette skyldes, at fredningen garanterer, at området ikke kan anvendes til byfortætning, hvilket potentielt kunne have resulteret i øget luftforurening gennem udledning af klimagasser.
Trafik					
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed			x		Fredningen vil ikke medføre nogen ændringer i forhold til adgangsveje, trafikafvikling eller eksisterende vejforløb.
Natur					
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000, Ramsar mv.)			x		Fredning vurderes at være neutral baseret på følgende forhold: 1) Afstand til Natura 2000-områder: Der er en betydelig afstand mellem Sorthøj og de nærmeste Natura 2000-områder, hvorfor det vurderes at der ikke i væsentlig grad vil kunne ske en udveksling af gener og individer af dyr og planter mellem Sorthøj og de omkringliggende Natura 2000-områder. Dette er vigtigt, da genetisk mangfoldighed og migration af

					arter ofte spiller en afgørende rolle i økosystemers sundhed. 2) Afstanden betyder at hverken menneskelige aktiviteter på Sort-høj eller områdets fysiske tilstand vil kunne have direkte forstyrrende effekt på Natura 2000-områderne.
Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper		x			Fredningen anses som gavnlig for områdets sjældne arter og naturtyper, da den i betydelig grad bidrager til at opretholde de nødvendige levestedsbetingelser for disse sjældne arter (f.eks. engblåfugl) og levesteder (f.eks. overdrev). Dette opnås ved at fastholde området som naturarealer og ved aktivt at pleje arealernes naturindhold.
Naturbeskyttelse (§3)		x			Fredningsområdet indeholder 15,1 hektar med status som beskyttet overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3. Fredningsforslaget indeholder forbud mod udsåning og plantning af kulturarter (dvs. ikke oprindeligt hjemmehørende plantearter og kultiverede sorter), samt fastsætter bestemmelser for plejen således, at naturtilstanden skal vedligeholdes lysåben med en maksimal krone-dækningsgrad af spredte træer og buske på 10%. Desuden fastsætter bestemmelser for plejen, at det afskærne/afslåede materiale, ved eventuel klipning eller slåning, skal fjernes fra området. Fredningsforslaget bidrager således til at sikrer og udvikle en naturtype-karakteristisk naturtilstand for områdets beskyttede lysåbne naturtyper. Fredningen sikrer desuden naturpleje af fredningsområdet, hvilket tjener to primære formål. For det første bidrager denne pleje til at forhindre, at de eksisterende åbne og beskyttede naturtyper mister deres karakter og bevæger sig ud af den nuværende status som beskyttet natur. For det andet understøtter plejen en udvidelse af den nuværende beskyttede natur ved at forbedre kvaliteten af naturområderne generelt. Dette medfører, at flere områder over tid gradvist vil udvikle sig til beskyttet natur i overens-

					stemmelse med definitionen af beskyttet natur der er baseret på områdernes sammensætning af arter og naturtilstand i henhold til nbl. § 3.
Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		x			Fredningen vil medvirke til at bevare områdets betydning som en økologisk forbindelse mellem tilstødende naturarealer.
Landskab					
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		x			Fredningsområdet ligger på skråningen af en egns karakteristisk kridtbakke og indgår i en af Aalborgs væsentligste grønne kiler der forbinder byen med det åbne land. Indenfor fredningsområdet sikrer fredning fortsat synlighed af dette bevaringsværdige landskab samt udsigten fra Sorthøj til det omgivende landskab.
Andet					
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter			x		Ingen relevante forhold.
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter			x		Ingen relevante forhold.

Myndighedens konklusion

	ja	nej	Uddybning
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at fredningsforslaget vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således, at det er omfattet af krav om miljøvurdering?:		x	Baseret på ovenstående resultater af screeningen for mulige miljømæssige virkninger af det nuværende fredningsforslag for Sorthøj, er det Fredningsnævnets vurdering, at dette fredningsforslag udelukkende vil resultere i gunstige miljømæssige konsekvenser. Som følge heraf finder Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlig del, at der ikke er behov for yderligere miljøvurdering af fredningsforslaget.

...

Afgørelse og begrundelse

Fredningsnævnet bestemmer, at fredningsforslaget ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Fredningsnævnet har på baggrund af den screening, som er foretaget af sagsrejserne, Aalborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, samt efter de i øvrigt foreliggende oplysninger vurderet, at fredningsforslaget ikke kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Fredningsnævnet lægger i overensstemmelse med screeningsnotatet til grund, at fredningsforslagets indvirkning alene består i en - begrænset - positiv miljømæssig påvirkning af naturforholdene, herunder, at forslagens gennemførelse vil være gavnlig for områdets sjældne arter og naturtyper, da den i betydelig grad bidrager til at opretholde de nødvendige levestedsbetingelser for disse sjældne arter. Videre bemærkes særlig om det beskyttede overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3, at forslaget indeholder planer for, hvorledes dette plejes, så tilstanden sikres opretholdt.

På den baggrund og på baggrund af hele formålet med fredningsforslaget træffer fredningsnævnet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af fredningsforslaget, jf. miljøvurderingslovens § 10.

Sagens behandling

I afgørelsen har deltaget formanden for fredningsnævnet, dommer Torben Bybjerg Nielsen, samt det ministerielt udpegede medlem, Poul Roesen, og det kommunalt udpegede medlem, Zacharias Brix Madsen.

Afgørelsen er truffet i enighed.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, jf. naturbeskyttelseslovens § 43 ejere og brugere, enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af fredningsforslaget og organisationer mv., som må antages at have en væsentlig interesse i fredningsforslaget.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er

forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Torben Bybjerg Nielsen
Fmd.

Denne afgørelse sendes til:

1. Poul Roesen
2. Zacharias Brix Madsen
3. Styrelsen for Grøn Arealomstilling og Vandmiljø (SGAV)
4. Aalborg Kommune, att. Flemming Helsing,
5. Danmarks Naturfredningsforening, att. Jørgen Heinemeyer,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aalborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aalborg,
9. Dansk Botanisk Forening v/Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Himmerland-Aalborg,
12. Slots- & Kulturstyrelsen